

Dr. OZAN ERCAN TAŐKIN

KADIN CİNAYETİ SUÇU
(Kriminoloji ve Ceza Hukuku Boyutuyla)

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM CEZA HUKUKU-KRİMİNOLOJİ İLİŞKİSİ VE KADIN CİNAYETİ

I. CEZA HUKUKUNUN KURUCU İŞLEVİ, SINIRLARI VE AŞIRILIĞI SORUNU	15
II. CEZA HUKUKU- KRİMİNOLOJİ İLİŞKİSİ.....	19
III. SUÇ BİLİMİ OLARAK CEZA HUKUKU VE KRİMİNOLOJİ	24
IV. CEZA DOGMATIĞI-KRİMİNOLOJİ İLİŞKİSİ	27
V. CEZA HUKUKU VE KADIN MAĞDURİYETİ	31
A. CEZA HUKUKU KADIN CİNAYETLERİNİ BİTİRİR Mİ?.....	33
B. CEZAİ POPÜLİZM, MAĞDUR CEZA HUKUKU, SEMBOİK CEZA HUKUKU VE KADIN CİNAYETİ....	40
C. CEZA HUKUKUNUN ACİL KULLANIMI VE KADIN CİNAYETLERİ.....	49

D. KADIN CİNAYETLERİNDE YAYGIN FAİL ALGISI	54
E. ARA SONUÇ: CEZA HUKUKUNUN KADIN CİNAYETLERİNE MÜDAHALESİ ZORUNLULUKTUR.....	57

İKİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL VE KRİMİNOLOJİK ÇERÇEVE

I. TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET BİÇİMİ OLARAK KADIN CİNAYETİ	65
A. GENEL OLARAK.....	65
B. TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMI	65
C. TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ.....	69
D. TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET	71
E. KADINA YÖNELİK AİLE/EV İÇİ ŞİDDET	78
II. KADIN KIRIM VE KADIN CİNAYETİ KAVRAMLARI	88
A. GENEL OLARAK.....	88
B. “KADIN KIRIM” VE “KADIN CİNAYETİ” KAVRAMLARININ TARİHSEL OLARAK ORTAYA ÇIKIŞI	92
C. KADIN CİNAYETİ/KIRIMI KAVRAMINA İTİRAZLAR VE İTİRAZA CEVAPLAR.....	98
D. KADIN KIRIM.....	100
E. KADIN CİNAYETİ KAVRAMI TERCİHİ	107
F. CEZA HUKUKU KAVRAMI OLARAK KADIN CİNAYETİ	109
G. KADIN CİNAYETİ BAĞIMSIZ BİR SUÇ OLARAK KABUL EDİLMELİDİR.....	111
H. KADIN CİNAYETİNİN KADIN ÖLDÜRMEYEN FARKI.....	113

I.	BENZER KAVRAMLAR VE KADIN CİNAYETİ: YAKINLIKLAR VE FARKLILIKLAR.....	121
J.	KADIN CİNAYETİ FAİLİNİN KRİMİNOLOJİK TASNİFİ	124
K.	KADIN CİNAYETİ FAİLİNİN SUÇA BAKIŞI.....	125
L.	BM İSTATİSTİKLERİ VE KADIN CİNAYETLERİ.....	128
M.	KADIN CİNAYETLERİYLE MÜCADELEDE BM ÖNERİLERİ	133
III.	KADIN CİNAYETLERİNDE TASNİF	134
A.	GENEL OLARAK.....	134
B.	TASNİF ÇABALARI.....	136
1.	Kadın Cinayetinde Özel Alan/Kamusal Alan Ayrımı ..	136
2.	Yakın İlişki Kadın Cinayetleri/Yakın İlişki Olmayan Kadın Cinayetleri/Dolaylı Kadın Cinayetleri.....	137
3.	Dünya Sağlık Örgütü'nün Kullanageldiği Kadın Cinayeti Tasnifi.....	138
a.	Yakın İlişki İçinde Kadın Cinayeti (intimate femicide).....	138
b.	Namus Gerekçesiyle Kadın Cinayeti (murders in the name of honour)	140
c.	Çeyizle Bağlantılı Kadın Cinayeti (dowry- related femicide)	142
d.	Yakın İlişki Olmayan Kadın Cinayetleri (non- intimate femicide)	142
e.	Çocuk Kadın Cinayeti ve Seçici Kürtaj-Fetüs Cinayeti (child femicide/gender-based sex- selective foeticide)	143
f.	Aile İçi Kadın Cinayeti (family femicide)	143
g.	İlişki/Bağlantı Nedeniyle Kadın Cinayeti (femicide because of connection)	144
h.	Sistemik Cinsellik Bağlantılı Kadın Cinayeti (systematic sexual femicide)	144

i. Fuhuş veya Damgalanmış Meslekler Nedeniyle Kadın Cinayeti (femicide because of prostitution or stigmatized occupations).....	145
j. İnsan Ticareti Nedeniyle Kadın Cinayeti (femicide because of human trafficking).....	145
k. Çete Faaliyeti Sonucu Kadın Cinayeti (gang-related femicides).....	146
4. Doğrudan ve Dolaylı Kadın Cinayetleri	147
5. Farklı Tasnif Çabaları.....	148
6. Tasnife Yönelik Değerlendirme veya Aşırı Tasnif Sorunu	149
C. EKOLOJİK MODEL ÇERÇEVESİNDE KADIN CİNAYETİ	150
D. KADIN İNTİHARLARI VE KADIN KIRIM/ KADIN CİNAYETİ.....	155

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADIN CİNAYETLERİNE KARŞI

MÜCADELE: ULUSLARARASI

DÜZENLEMELER

I. KADINLARIN KORUNMASI, TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET VE KADIN CİNAYETLERİ HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BEYANNAMELERİ VE SÖZLEŞMELER.....	159
A. GENEL OLARAK: KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN ROLÜ.....	159
B. ULUSLARARASI HUKUKUN KADIN CİNAYETİ BOYUTUYLA CEZA HUKUKU AÇISINDAN ÖNEMİ	162
C. İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ'NİN 'ZAYIF' KORUMASINDAN CEDAW'IN 'GÜÇLÜ' KORUMASINA	164

D. KADINLARA YÖNELİK ŞİDDETİN ORTADAN KALDIRILMASINA DAİR BİLDİRGE VE DÖRDÜNCÜ KADIN KONFERANSI	168
E. KADIN CİNAYETİ KAVRAMININ ULUSLARARASI BİLDİRGE VE METİNLERDE KULLANILMAYA BAŞLANMASI	170
F. DİĞER ULUSLARARASI METİNLER	172
1. Genel Olarak.....	172
2. Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Amerikalılar Arası Sözleşme	173
3. Kadın Cinayeti Suçunda Bir Dönüm Noktası: Campo Algodonero Kararı.....	175
4. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi.....	179
a. Sözleşme Üzerine Genel Değerlendirme	179
b. İstanbul Sözleşmesi, Toplumsal Cinsiyet ve Ceza Hukuku.....	184
c. İstanbul Sözleşmesi'nin Kadın Cinayeti Kapsamında Değerlendirilmesi	186

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SUÇ TİPİ OLARAK KADIN CİNAYETİ DÜZENLEMELERİ

I. GENEL ÇERÇEVE.....	199
II. KOSTA RİKA.....	204
A. GENEL OLARAK.....	204
B. KADINLARA YÖNELİK ŞİDDETİN SUÇ SAYILMASINA DAİR KANUN	205
C. UYGULAMA VE TARTIŞMALAR.....	207

	D. DEĞERLENDİRME.....	209
III.	KOLOMBİYA.....	212
	A. GENEL OLARAK.....	212
	B. KOLOMBİYA CEZA KANUNU'NDA KADIN CİNAYETİ SUÇU.....	214
IV.	ŞİLİ.....	216
	A. GENEL OLARAK.....	216
	B. ŞİLİ CEZA KANUNU'NDA KADIN CİNAYETİ SUÇU.....	216
	C. ŞİLİ UYGULAMASINA DAİR GÖZLEM.....	219
V.	GUATEMALA.....	220
	A. GENEL OLARAK.....	220
	B. GUATEMALA MEVZUATINDA KADIN CİNAYETİ SUÇU.....	221
	C. DEĞERLENDİRME.....	228
VI.	MEKSİKA.....	229
	A. GENEL OLARAK.....	229
	B. MEKSİKA MEVZUATINDA KADIN CİNAYETİ SUÇU.....	230
	C. DEĞERLENDİRME.....	232
VII.	BREZİLYA.....	233
VIII.	ARJANTİN.....	235
IX.	HONDURAS.....	238
X.	NİKARAGUA.....	240
XI.	BOLİVYA.....	242
XII.	PERU.....	243
XIII.	AYRIK BİR ÖRNEK İSPANYA.....	246
	A. GENEL OLARAK.....	246
	B. TOPLUMSAL CİNSİYET ŞİDDETİNE KARŞI KAPSAMLI KORUMA TEDBİRLERİ HAKKINDA KANUN.....	248

C. İSPANYA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN TUTUMU VE TARTIŞMALAR.....	253
1. Çerçeve.....	253
2. Anayasaya Aykırılık İddiaları.....	253
3. Anayasa Mahkemesi'nin Değerlendirmeleri.....	257
XIV. SUÇ TİPİ OLARAK KADIN CİNAYETİ MEVZUATLARINA TOPLU BAKIŞ.....	259
A. GENEL OLARAK.....	259
B. GÖZLEMEVLERİ- VERİ TOPLAMA- PROFESYONELLERİN EĞİTİMİ.....	261
C. ARA SONUÇ.....	262

BEŞİNCİ BÖLÜM

SUÇ TEORİSİ KAPSAMINDA KADIN CİNAYETİ SUÇUYLA İLİŞKİLİ HUSUSLAR

I. GENEL OLARAK	269
II. CEZA HUKUKU BOYUTUNDA KADIN CİNAYETİ SUÇ TİPİ OLUŞTURULMASINA İTİRAZLAR.....	270
III. CEZA HUKUKU BOYUTUNDA KADIN CİNAYETİ SUÇ TİPİ OLUŞTURULMASINA İTİRAZLARA VERİLEN CEVAPLAR	275
IV. KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA TİPİKLİK/ KANUNİLİK BAKIMINDAN SÖZ KONUSU OLABİLECEK SORUNLAR.....	280
A. GENEL OLARAK.....	280
B. KADIN OLMAK NEDENİYLE ÖLDÜRÜLME	282
V. KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK İLKESİ BAKIMINDAN KADIN CİNAYETİ SUÇU	289
A. ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI IŞIĞINDA GENEL ÇERÇEVE.....	289
B. KADIN CİNAYETİ VE EŞİTLİK TARTIŞMALARI.....	292

VI.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA KORUNAN HUKUKSAL DEĞER.....	298
	A. GENEL OLARAK.....	298
	B. KENDİNE MAHSUS KORUNAN HUKUKSAL DEĞER.....	302
VII.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA FAİL.....	310
VIII.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA MAĞDUR.....	317
IX.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNUN MADDİ KONUSU	318
X.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA FİİL.....	321
XI.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA MANEVİ UNSUR	322
XII.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNA TEŞEBBÜS.....	327
XIII.	KADIN CİNAYETİNE YÖNELİK YARALAMA	328
XIV.	KADIN CİNAYETİ SUÇUNDA İÇTİMA.....	331
XV.	KUSURLULUĞU ETKİLEYEN NEDENLER KAPSAMINDA KADIN CİNAYETİ SUÇU.....	336
	A. GENEL OLARAK.....	336
	B. İNGİLTERE VE GALLER: HAKSIZ TAHRİK VE KADIN CİNAYETİ.....	338
	1. Kontrol Kaybı ve Kadın Cinayeti	340
	2. Ara Değerlendirme.....	347
	C. AVUSTURALYA: HAKSIZ TAHRİK VE KADIN CİNAYETİ	348
	D. KADIN CİNAYETLERİ BAKIMINDAN HAKSIZ TAHRİK	351
	1. Genel Olarak Haksız Tahrik.....	351
	a. Tahrik Edici Bir Fiil Olmalıdır	352
	b. Fiil Haksız Olmalıdır.....	353
	c. Fail Haksız Fiil Nedeniyle Hiddet veya Şiddetli Elemin Etkisi Altında Olmalıdır.....	356
	d. Suç Tahrik Fiilini İşleyene Yönelmelidir	358
	e. Tahrik Oluşturan Hareketle İşlenen Suç Arasında Nedensellik Bağı Bulunmalıdır.....	358

2. Kadın Cinayetleri ve Haksız Tahrik	358
a. Kadın Cinayeti Suçunda Haksız Tahrik Mümkün Değildir	363
b. Sadakatsizlik İddiasına Bağlı Haksız Tahrik ve Kadın Cinayeti	366
E. DUYGUSAL ÜZÜNTÜ HÂLİ-KISKANÇLIK KAPSAMINDA KADIN CİNAYETİ	369
1. Genel Çerçeve	369
2. Güneş Altında Yeni Bir şey Yok Mu?.....	373
3. Tespitler	378
XVI. GENEL BİR AĞIRLAŞTIRICI NEDEN OLARAK NEFRET SUÇU KAPSAMINDA KADIN CİNAYETİ SUÇU	383
A. GENEL OLARAK.....	383
B. TOPLUMSAL CİNSİYET NEDENİYLE İŞLENEN SUÇLARIN, NEFRET SUÇU KAPSAMINDA ELE ALINAMAYACAĞI GÖRÜŞÜ	385
C. TOPLUMSAL CİNSİYET NEDENİYLE İŞLENEN SUÇLARIN, NEFRET SUÇU KAPSAMINDA ELE ALINABİLECEĞİ GÖRÜŞÜ	388
D. KARMA YAKLAŞIM	389
E. DEĞERLENDİRME.....	390
XVII. KADIN CİNAYETLERİNDE CEZASIZLIK (HÂLİ) SORUNU.....	395
XVIII. BİR ÖNERİ OLARAK KADIN CİNAYETİ SUÇU	402
SONUÇ	407
KAYNAKÇA	415